

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1945 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1942 (nr 550) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m.

Genom en den 9 februari 1945 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 73, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1942 (nr 550) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 30 juni 1942 med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m.¹, vilken enligt lag den 22 juni 1944 (nr 359) gäller till och med den 30 juni 1945, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1946.

Lagen den 30 juni 1942 (nr 550) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m. innehåller åtskilliga stadganden som avse att tillgodose det allmännas intresse av att kunna utnyttja eller hemlighålla dylika uppfinningar ävensom därmed jämförliga förfaranden och anordningar av teknisk natur. De centrala bestämmelserna i lagen kunna enligt 1 § sättas i tillämpning av Kungl. Maj:t vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. För granskning av patentansökningar med hänsyn till uppfinningarnas betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen i riket ävensom för vissa andra uppgifter som angivas i lagen skall enligt 2 § finnas en särskild granskningsnämnd. Enligt 4 § äger Konungen ålägga viss upplysningsplikt beträffande uppfinning.

¹ Ändrad lydelse, se SFS 1944: 359.

I 5—11 §§ upptagas bestämmelser om förbud mot uppfinnings offentliggörande m. m. Sålunda föreskrives i 5 §, att uppfinning, som har särskilt avseende å krigsmateriel och tillkommit här i riket eller tillhör någon som är bosatt härstädes, ej må utan tillstånd av granskningsnämnden offentliggöras eller, när den icke är offentliggjord, göras till föremål för ansökan om patent eller annan skydds rätt i främmande stat eller eljest yppas, där ej annat följer av vad i lagen sägs. Sökes patent å sådan uppfinning, som avses i 5 §, skall enligt 6 § granskningsnämnden inom viss tid pröva huruvida uppfinningen alltjämt bör hemlighållas. Enligt 7 § må granskningsnämnden även beträffande uppfinning, som ej har särskilt avseende å krigsmateriel, föreskriva att vad i 5 § stadgas skall tillämpas därå; i sådant fall skall, om patent sökes å uppfinningen, vad i 6 § stadgas äga motsvarande tillämpning. Granskningsnämnden äger vidare jämlikt 8 § meddela förbud tills vidare mot utnyttjande av uppfinning, som enligt nu nämnda bestämmelser bör hemlighållas. Beslut av granskningsnämnden, som avses i 6, 7 eller 8 §, skall, för att förbli va gällande, inom tre månader från beslutets dag underställas Konungens prövning.

I 12 § upptagas bestämmelser om expropriation i vissa fall av uppfinning. Enligt 13 § äger Konungen, när för statens räkning patent sökes å uppfinning som är av särskild betydelse för rikets försvar, föreskriva, att 7 § patentförordningen ej skall tillämpas å ansökningen. I dylikt fall kan hemligt patent meddelas.

I lagen upptagas vidare bestämmelser om ersättning i vissa fall av allmänna medel och om straff för överträdelser av lagens bestämmelser.

Lagen, som trädde i kraft den 5 juli 1942 och ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1943, har erhållit förlängd giltighet till och med den 30 juni 1944 genom lag den 9 april 1943 (nr 166) samt till och med den 30 juni 1945 genom lag den 22 juni 1944 (nr 359). Genom sistnämnda lag genomfördes jämväl vissa ändringar i 1942 års lag.

Förordnande jämlikt 1 § i lagen har meddelats av Kungl. Maj:t genom kungörelse den 30 juni 1942 (nr 552). Vissa närmare bestämmelser angående tillämpningen av lagen ha meddelats i instruktion den 30 juni 1942 (nr 553) för granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m. samt i kungörelse samma dag (nr 554) angående vad med krigsmateriel skall förstås i lagen den 30 juni 1942 (nr 550) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m.

Till belysning av lagens tillämpning lämnas i propositionen en redogörelse för den verksamhet, som bedrivits av granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.

I propositionen uttalar *föredragande departementschefen, statsrådet Bergquist*, att den ifrågavarande lagstiftningen visat sig vara av betydelse under nu rådande förhållanden och att den torde böra erhålla förlängd giltighetstid, förslagsvis till och med den 30 juni 1946.

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa, *Utskottet.*

att förevarande proposition, nr 73, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 mars 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 11.
